

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2021/22:9

Onsdagen den 20 oktober

§ 1 Europeiska rådet

Statsminister Stefan Löfven

Information och samråd inför Europeiska rådet den 21–22 oktober
2021

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan har passerat 14.00, och jag hälsar er hjärtligt välkomna till dagens andra sammanträde med riksdagens EU-nämnd! Vi har statsminister Stefan Löfven, statsrådet Dahlgren och statssekreterare Carvalho Olovsson med medarbetare på plats. Det är samråd inför Europeiska rådet.

Vi har i dag en och en halv timme på oss. Vi kommer att agera som vi brukar, alltså att vi först tar en frågerunda på fyra frågor och sedan ytterligare fyra frågor. Om det finns lite längre tid kvar på slutet kan vi ta kompletterande frågor från de partier som har fler ledamöter än en.

Med dessa ord vill jag lämna ordet till statsminister Stefan Löfven för hans troligen sista samråd här i EU-nämnden inför kommande europeiska råd. Det här är också ett beslutsärende.

Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! Europeiska rådet träffas alltså i Bryssel torsdag–fredag den här veckan. På dagordningen står covid-19, digitaliseringsfrågor, migration och energipriser.

Utrikesfrågor kommer som vanligt också att diskuteras. Den här gången är det bland annat förberedelserna inför COP 26 i Glasgow och EU:s möte med det östliga partnerskapet senare i år som kommer att tas upp. Under mötet ska det också på svenskt initiativ hållas en informell diskussion om handel.

Herr ordförande! Spridningen av covid-19 runt om i Europa har hejdat tack vare en omfattande vaccinering. Det finns dock fortfarande anledning att vara vaksam för nya varianter och naturligtvis också se till att så många som möjligt vaccinerar sig.

I arbetet med att öppna upp våra samhällen och återställa den fria rörligheten efter pandemin har de digitala covidintygen varit ett viktigt verktyg. Som ytterligare ett steg i att återgå i en normalisering av resandet pågår ett arbete för att kunna ansluta vaccinbevis från länder utanför EU. Sådana bevis ska kunna användas för att när smittspridningsläget så medger underlätta för inresor från fler tredjeländer.

Även om gränsfrågor hanteras på nationell nivå är det bra att vi agerar så lika som möjligt inom EU, och det är därför positivt att de gemensamma rekommendationerna ses över.

Som vi har framhållit många gånger tidigare behöver vaccintillgången säkras också globalt. Vi måste fortsätta att arbeta för att överskottsdoser av covid-19-vaccin utan fördröjning ska vidarefördas dit de bäst behövs.

Herr ordförande! Europeiska rådet ska för andra gången i år hantera frågor om digitalisering. Det är bra med ett starkt EU-engagemang för att driva på den digitala omställningen. När hela EU prioriterar digital omställning kan vi arbeta snabbare och mer effektivt. De digitala verktygen behövs inom allt från sjukvård till brottsbekämpning.

För detta behöver vi gemensamma och tydliga regler, men det ska inte ske på ett sådant sätt att vi överreglerar och därmed försvårar den digitala utvecklingen. Det finns som nämnden mycket väl vet en diskussion om strategisk autonomi inom EU. På det digitala området betecknas detta ”digital suveränitet”.

Jag menar att EU:s digitala dagordning aldrig får leda till att EU sluter sig mot omvärlden. Utan öppenhet och samarbete med andra kan den digitala omställningen aldrig bli verklighet. När vi får till det på rätt sätt främjar den digitala omställningen ekonomisk tillväxt, jobb och konkurrenskraft för både Sverige och EU. Jag vill också påminna om att det är avgörande att alla kommer med i den digitala omställningen, och därför behövs fortsatta investeringar i digitala färdigheter och utbildning.

Herr ordförande! På begäran av ett antal medlemsstater ska Europeiska rådet diskutera de höga elpriser som råder för närvarande. Vi ser ovanligt höga priser i stora delar av Europa, något som naturligtvis drabbar både privatpersoner och företag. Även om vi i Sverige fortfarande har bland de lägsta elpriserna i EU drabbas också vi av elbristen i Europa.

Det finns flera orsaker till de ökade elpriserna. En viktig orsak är att naturgaspriset har skjutit i höjden eftersom produktionen inte har kunnat möta den ökade efterfrågan som har uppkommit till följd av den ekonomiska återhämtningen efter pandemin. De höga priserna på naturgas påverkar i sin tur elpriserna, och det är detta som också märks i Sverige. I Sverige har dessutom torrare väder och mindre vind ytterligare spätt på prisökningen.

Det är bra att vi får en möjlighet att diskutera en fråga som i allra högsta grad påverkar människor i deras vardag. I flera länder talar man nu om energifattigdom, alltså att människor inte har råd med sina kostnader på grund av de höga elpriserna, och några ledare söker stöd från EU för att hantera den situationen.

Kommissionen har tagit fram en verktygslåda med förslag till åtgärder som medlemsländer själva kan vidta för att stötta de människor som drabbas. Det kan handla om skattelättnader eller andra sorters stöd på nationell nivå.

Den pågående energikrisen visar tydligt betydelsen av alla fossilfria energislag, inklusive vattenkraft och kärnkraft. De kommer att behövas för att vi i tid ska kunna nå de mål som vi har ställt upp på klimatområdet. Det är därför viktigt att de höga energipriser som vi ser i dag och som historiskt har fluktuerat rätt mycket inte tas till intäkt för att bromsa eller backa den gröna omställningen. Det finns röster som argumenterar för det, men jag

menar att det är helt fel väg att gå. I stället är vägen framåt en fortsatt utbyggnad av hållbar produktion, lagring och överföringskapacitet. Med en alltmer förnybar elproduktion minskar också vårt fossilberoende och samtidigt också beroendet av rysk naturgas.

Herr ordförande! Vi ska vid mötet följa upp diskussionen från i somras om den externa dimensionen av migration. Under hösten har EU:s utrikestjänst och kommissionen tagit fram åtta förslag till handlingsplaner för att svara mot utvecklingen i Afghanistan, Bosnien och Hercegovina, Tunisien, Nigeria, Niger, Irak, Marocko och Libyen.

Fördjupat samarbete med ursprungs- och transitländer kan motverka grundorsakerna till irreguljär migration och tvångsfördrivning och samtidigt stärka dessa länders kapacitet. Samtidigt behövs ytterligare ansträngningar för att få på plats ett långsiktigt hållbart gemensamt asylsystem.

Herr ordförande! Europeiska rådet ska också förbereda ett antal externa topp- och högnivåmöten. Här vill jag särskilt lyfta fram vikten av ett starkt budskap från EU inför COP 26 i Glasgow. Klimatkrisen är här och nu, och vi måste hålla 1,5-gradersmålet levande. COP 26 kommer att behöva konkretisera hur vi kan leva upp till de åtaganden som har gjorts. Det som redan före mötet står klart är att alla måste göra mer.

Europeiska rådet ska också diskutera handelsfrågor under en informell sittning, en diskussion som vi har tagit initiativ till från svensk sida. Handelsdiskussionen har ju under lång tid präglats av handelskonflikter och handelspolitiska skyddsinstrument. Vi har haft en alltför negativ handelsagenda, helt enkelt, och jag är därför glad över att möjlighet nu ges för en mer öppen och framåtblickande handelsdiskussion. Jag kommer vid mötet att framhålla handels centrala roll som motor för tillväxt och jobb och därmed också välfärd.

EU måste fortsätta att driva på för ett öppet och regelbaserat världshandelssystem. Det kan vi göra genom att bland annat föregå med gott exempel och inte falla tillbaka på mer protektionistiska reflexer. Ju fler betrodda handelspartner vi har, desto större blir också leveranssäkerheten för våra företag. Det är en viktig förutsättning för vår konkurrenskraft och för att öka vår motståndskraft inför kommande kriser.

Herr ordförande! En fråga som inte finns på dagordningen men som bland andra jag själv kommer att ta upp är domen i den polska författningsdomstolen den 7 oktober. Avgörandet innehåller långtgående uttalanden om hur den polska konstitutionen förhåller sig till EU-rätten och ifrågasätter grundläggande principer i EU-rätten. Det är en mycket allvarlig utveckling som jag är djupt oroad över.

Vi ser slitningar i vår union som jag länge har varnat för, och vi har från svensk sida drivit på för att göra det möjligt att hålla inne med pengar till länder som brister i demokrati och rättsstatlighet. Nu måste kommissionen och EU-domstolen agera på det senaste beskedet från Polen. Polen måste ta sitt ansvar och visa att man kommer att följa unionens gemensamma grundläggande värderingar.

Herr ordförande! Låt mig avsluta med att ta upp Malmökonferensen, som ligger mig personligen varmt om hjärtat. En mycket uppskattad gäst i Malmö var Europeiska rådets ordförande Charles Michel. Vi har nu också

ett tydligt avtryck från konferensen i det utkast till slutsatser som nämnden har framfört sig. Det känns väldigt bra.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Jag tackar för detta, statsministern! Jag är glad för att Malmökonferensen också var ett bra avstamp som också låg statsministern väldigt varmt om hjärtat.

Då inleder vi frågerundan. Vi tar de fyra första partierna i storleksordning. Därefter låter vi statsministern svara, och sedan går vi in på nästa fyra partier.

Anf. 4 MONICA HAIDER (S):

Ordförande! De kraftigt stigande energipriserna ger ju avtryck i hela EU, precis som statsministern nämnde. Vi märker nu en fortsatt sårbarhet inför världsmarknadspriserna då ländernas ekonomi tar fart efter nedgångarna i samband med pandemin. Det är ett komplicerat samspel mellan många aktörer. I slutändan är det konsumenterna som får betala för de galopperande prisökningarna.

Samtidigt visar detta att vi måste fortsätta att jobba fokuserat på att ställa om EU från fossilberoende till förnybara bränslen. När nu konsumenterna drabbas anser vi socialdemokrater att det är viktigt att EU står enat när det gäller de eventuella åtgärder som beslutas för att mildra effekterna av de ökade energipriserna och att detta sker inom ramen för befintliga regelverk samt att den gällande ansvarsfördelningen inom EU beaktas och respekteras. Jag undrar vad statsministern och regeringen anser om detta.

Som ordföranden inledde med att säga är detta antagligen statsministerns sista samråd här i riksdagens EU-nämnd. Jag vill givetvis tacka för den här tiden och önska statsministern lycka till i framtiden med sina åtaganden.

Jag skulle också vilja fråga: Vad anser statsministern vara det bästa EU-politiska beslut eller initiativ som har tagits eller framförts av regeringen under dessa två mandatperioder?

Anf. 5 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Även jag tänkte uppehålla mig vid energipriserna, som vi ser stiger kraftigt i Europa. Europeiska rådet ska ju diskutera vad man kan kalla en verktygslåda av åtgärder för att på kort och lång sikt dämpa de kraftigt stigande elpriserna. I ljuset av detta är en ökad produktion av ren el alldeles nödvändig.

I detta sammanhang är det viktigt att alla fossilfria energislag får möjlighet att bidra till att både dämpa energipriserna och att se till att Europa lyckas med klimatomställningen. Då är det viktigt att också kärnkraften ges förutsättningar för att kunna bidra. Då är klassningen inom taxonomin helt avgörande.

Det pågår just nu en diskussion både i Sverige och i EU om kärnkraftens framtid och om kärnkraften ska klassas som hållbar eller inte. I Sverige står kärnkraften för 30 procent av elproduktionen. På samma sätt står kärnkraften för en betydande andel av energiproduktionen i många andra europeiska länder, som Finland och Frankrike för att nämna några exempel.

Vi ser samtidigt att en del länder i EU har valt en annan väg när de i stället avvecklar kärnkraft, och vi ser att beroendet av rysk gas ökar liksom utsläppen av växthusgaser.

Låt mig understryka att varje land självklart själv ska få bestämma över sin energimix. Men varje land måste också ha möjlighet att göra valet mellan alla olika fossilfria energikällor.

Inom EU finns olika uppfattningar om kärnkraftens roll och klassning. Men vi ser att både EU:s forskningscentrum, Joint Research Centre, och två andra tunga EU-institutioner är tydliga med att det inte finns något vetenskapligt stöd för att kärnkraften inte ska klassas som hållbar.

En grupp av elva länder har gått samman för att klassa kärnkraften som hållbar. Sverige fanns inte med bland dessa länder. Men egentligen borde vi gå i bräsch för Sverige som land med jobb och tillväxt, för vårt elsystem och rimliga elpriser men också för klimatet och konkurrenskraften.

Eftersom alla fossilfria energislag kommer att behövas för att energipriserna ska hållas nere och för att omställningen ska lyckas vill vi från Moderaternas sida därför sammanfattningsvis att regeringen ska ta till orda och argumentera för att svensk och europeisk kärnkraft ska klassas som hållbar inom ramen för taxonomin.

Herr ordförande! Detta var en fråga och synpunkt kopplad till energipriserna.

Låt mig också konstatera att det förestående klimattoppmötet är oerhört viktigt. Jag tycker att det finns ett antal bra slutsatser i detta dokument, där Europeiska rådet trycker på om vikten av att verkligen nå framgång i att alla länder ska leverera offensiva åtaganden och även att öka den så viktiga klimatfinansieringen.

Två slutsatser som jag dock saknar är att rådet borde understryka vikten av att verkligen nå i hamn med artikel 6 som kan möjliggöra för rika länder att på ett effektivt sätt göra klimatinvesteringar i fattiga länder och hjälpa dem att ställa om från kol och olja till fossilfritt. Jag saknar också, vilket är en käpphäst som jag har upprepat i alla dessa sammanhang när klimattoppmötet har varit på agendan, behovet av att ge Parisavtalet nya verktyg och också föra fram vikten av att alla länder sätter någon form av pris på utsläpp. Det hade jag också önskat att EU kunde gå i bräsch för och att regeringen kunde ta på sig ledartröjan för att EU ska vara den kraft som driver på för detta.

Anf. 6 MARTIN KINNUNEN (SD):

Herr ordförande! Världen, Europa och Sverige befinner sig, som tidigare talare också har fört fram, i en energikris. Det är en allvarlig situation som märks i människors plånböcker och som märks runt om i Europa där industrier nu stänger ned verksamheten på grund av de höga elpriserna. Detta kan man läsa om varje vecka. Detta kommer på sikt att få påverkan på hela världsekonomin. Och det är fler saker som dras med i denna prisökning – metaller, zink, koppar och så vidare. Många av de produkter som behövs till omställningen blir också dyrare när fossila bränslen blir dyrare. Detta kommer alltså att få effekter. Människor har redan sett effekten på den senaste elräkningen. De ser effekten när de tankar. Effekten kommer att synas på matpriserna, där vi kan se att insatsvarorna ibland ökar med 50–100 procent inom jordbruket. Vi

kommer att få se kraftiga prisökningar på livsmedel. Detta kan i sin tur också påverka exempelvis människors bolån om detta skapar inflation som i sin tur leder fram till räntehöjningar. Det är därför viktigt att regeringen och alla andra inser allvaret i denna situation, och det finns säkert anledning att diskutera nationella åtgärder framöver. Men det är inte det som vi ska diskutera här i dag.

Inför detta möte har kommissionen presenterat sin toolbox. Från Sverigedemokraternas sida uppfattar vi den som ganska naiv. När man läser vad kommissionen tror ska kunna leda fram till lägre elpriser sammanfattar man det med att mer förnybart kommer att leda till lägre priser. Man hänvisar till någon forskningsrapport om svenska elpriser 2008–2015. Vi vet vad det ledde fram till. Det ledde faktiskt fram till att vi blev av med planerbar fossilfri elproduktion i Sverige. Det som vi saknar från kommissionens sida är att man inte har någon strategi för planerbar fossilfri energiproduktion, vilket naturligtvis måste inkludera kärnkraft eftersom alla länder inte har den fantastiska möjlighet som Sverige har med vattenkraft. Men det är inte tillräckligt för oss heller.

Man kan också se att energikrisen för Europas del till viss del är självförvållad. Kommissionen uppmanar länderna att inte teckna för mycket långa gaskontrakt, vilket i sin tur gör att länderna hamnar på spotmarknaden för gas. Då blir det väldigt dyrt när utbudet är begränsat, vilket vi nu ser. Detta får följder när det gäller säkerhetspolitiska aspekter och annat.

Samtidigt som det är viktigt att understryka att länderna själva ska bestämma över sin energimix är det faktiskt så i dag att Tysklands ansvarslösa nedstängning av kärnkraft direkt påverkar svenska konsumenters elräkningar. Detta ökar betydelsen av att verkligen föra fram behovet av planerbar och fossilfri elproduktion.

Därför tycker även vi att det är viktigt att statsministern på detta möte verkar för att kärnkraften inom taxonomin ska klassas som hållbar. Vi stöder det tillägg som har förts fram här av Moderaterna. Vi beklagar också att Sverige inte har varit med bland dessa elva länder som har försökt att påverka kommissionen vid utformningen av taxonomin. Det understryker också behovet av att statsministern lyfter fram denna fråga på mötet så att det blir uppenbart att Sverige, som är en stor kärnkraftsnation, står på samma sida som de andra länderna när det gäller att detta är en del av framtiden. Det är viktigt att regeringen påpekar detta på mötet. Jag hoppas också att en majoritet i EU-nämnden i dag kan ställa sig bakom det.

Kopplingen till energipriser och planerbar fossilfri kraft är direkt uppenbar. Det är detta som är den stora bristen när det kommer till den verktygslåda som kommissionen har presenterat.

Anf. 7 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern för genomgången inför mötet i Europeiska rådet.

Jag är väldigt glad över att statsministern poängterar att han kommer att lyfta fram det som händer i Polen just nu. Om man tänker på vad Sverige är för typ av nation skulle jag vilja säga att Sverige tillsammans med de andra nordiska länderna är oerhört viktiga garantier för demokrati, ett fritt rättssystem, journalistik, yttrandefrihet och den typen av friheter som är satta under attack både i Ungern och i Polen. Det börjar också röra

på sig i andra länder. Detta arbete kommer att vara oerhört viktigt och väsentligt framöver för att stoppa andra länders utveckling men också för att vända utvecklingen i till exempel Polen. Det som händer där påverkar allt annat arbete också. Jag är därför väldigt glad över att statsministern säger att han kommer att lyfta fram detta specifikt på mötet.

Annars har det blivit mest diskussioner kopplat till energipriser. Vi kan bara konstatera att den absolut viktigaste och snabbaste insatsen man kan göra är att se till att jobba med insatser för att öka energieffektiviseringen, så att de kilowattimmar som produceras används rätt och riktigt. Där finns det mycket att göra. Det är ingenting som man gör på en kafferast. Däremot går det att göra stora insatser inom det närmaste året som faktiskt gör skillnad, till skillnad från ett tjugioårigt perspektiv.

Utbyggnaden av den förnybara produktionen går mycket snabbare än vad som framkommer från de röster som höjs för att bygga mer kärnkraft. När det gäller eventuella stöd och subventioner är det upp till varje medlemsstat att bestämma om det. Det gäller även varje lands energimix. Denna del i statsministerns ståndpunkt uppskattar jag mycket.

Förslaget om att kärnkraft är hållbar och ska in i taxonomin verkar det finnas en majoritet för här i EU-nämnden. Vi har haft en liten övning här på förmiddagen också. Men det finns inte majoritet för det i Sveriges riksdag. Detta förslag kan vi från Centerpartiet inte ställa oss bakom. Om detta förslag får majoritet här kommer vi att anmäla avvikande ståndpunkt.

Förutom att detta är fel i sak är det också fel i form eftersom taxonomin inte ska tas upp på mötet i Europeiska rådet. Att då skicka med irrelevanta ståndpunkter ger lite grann ett löjets skimmer över agerandet. Jag tycker att det förminskar Sveriges möjlighet att vara en stark och relevant röst när vi kommer till Europeiska rådets möte. Det tycker jag är mycket olyckligt.

En nationell diskussion som denna tar plats och energi från andra frågor. En annan punkt när det gäller Europeiska rådets slutsatser rör handel. Tyvärr är det bara en liten och kort rad. Vi uppskattar att den finns med. Men det hade varit betydligt viktigare att få ägna energi, tid och kraft åt den i denna diskussion och i detta forum om man hade valt att föra en EU-debatt i stället för en nationell debatt.

Det som har byggt och bygger EU starkt är nämligen att vi har öppenhet, fri handel och skapar förutsättningar och möjligheter för att få avsättning för de produkter som vårt näringsliv och andras näringsliv producerar. Det är därför lite sorgligt att det bara är en liten rad. Å andra sidan säger det att man ska fortsätta med strategiska diskussioner.

Jag har förstått att det finns många motsättningar och många olika viljor som har gjort att det har funnits lite låsningar. Det fanns därför kanske inte så mycket som man kunde komma överens om i nuläget mer än att fortsätta diskussionen.

Men under våren 2020 stängdes gränser, och transporter hindrades. Vi såg vilka problem de skapade på alla olika kanter. Det som vi var överens om då var att komma fram till hur vi ska hitta former för att fördjupa detta arbete och stärka denna del. Sedan vet jag att det finns länder som gärna skulle vilja ha stängda gränser. Där har Sverige varit och är en viktig röst för att fortsätta att tydligt hålla öppenheten högt.

Finns det fler områden än just den strategiska autonomi med den typen av konfliktytor? Är det fler frågor som gör att man inte har kommit längre i diskussionerna?

Anf. 8 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! Jag ska först kommentera det som Monica Haider från Socialdemokraterna sa. Det är uppenbart att dessa priser slår hårt mot företag och privatpersoner. Även om vi fortfarande har bland de lägsta priserna i EU slår höjningen av priserna mot oss också när den väl kommer.

Man kan konstatera att andra länder som är ännu mer beroende av kärnkraft, som Frankrike, inte kommer undan bättre utan faktiskt tvärtom sämre i detta avseende. Detta är alltså inte hela lösningen. Men vi kan återkomma till denna fråga.

Även om jag förstår kollegornas oro menar jag samtidigt att ett resonemang om någon typ av gemensamfinansierade checkar för att hantera detta inte är rätt väg att gå. Det är inte heller rätt väg att gå att börja diskutera sänkta krav när det gäller klimatambitionerna, utan här gäller det att se till att vi ställer om till förnybar energi och att vi minskar beroendet av gas och andra fossila bränslen.

När det gäller kommissionens förslag till åtgärder handlar framför allt om redan befintliga verktyg. Man pekar på att det finns verktyg att använda, framför allt på kort sikt. Det är upp till medlemsstaterna att använda dem. Jag tycker också att det är rätt väg att gå.

När det gäller vad som är bäst ska jag räkna upp fyra saker. Den första är villkorsmekanismen, rule of law. Den är väldigt bra att ha precis nu när detta händer i Polen. Det är bra att vi faktiskt fick in den i budgetresonemangen och fick inskrivet att man faktiskt måste ställa sig bakom unionens grundläggande värderingar för att också kunna ta emot ekonomiskt stöd. Det blir helt enkelt mer muskler i detta resonemang.

Jag tycker också att klimatpaketet är värt att lyfta fram. Det är viktigt att EU ligger först och att vi som samlad union kan ligga före och ta täten i diskussionen inför COP 26 och så vidare. Och så var det när vi samlades inför generalförsamlingen i New York i september. Där var EU väldigt närvarande. Förutom medlemsstaterna var Ursula von der Leyen och Charles Michel där. Då har det tyngd.

Den tredje saken är den sociala pelaren med 20 principer för hur vi ska sträva mot samma mål med hänsyn tagen till nationell lagstiftning. Vi har ett socialt åtagande i denna union, och det tycker jag är bra.

Det sista handlar om vaccinationsprogrammet. Detta är det senaste beviset på hur mycket vi faktiskt tjänar på detta samarbete. Hade vi inte haft det samarbetet hade vi kanske inte ens suttit i det här rummet vid det här tillfället; då hade vi möjligtvis haft ett mycket sämre smittläge. Vi ska vara tacksamma för att vi har kunnat hantera detta så snabbt som vi har gjort.

Jessica Rosencrantz frågade om klassningen. Det är ingenting som kommer att diskuteras på detta möte. Dessutom kommer kommissionen att skjuta fram sitt förslag till taxonomi. Det kommer ingen diskussion om någon speciell aspekt vad gäller kärnkraft eller något annat energislåg. Man skjuter fram detta, så det blir faktiskt ganska intetsäggande. Den diskussionen kommer inte nu.

Vi har bland annat gjort en energioverenskommelse här i landet. Som jag sa i inledningen menar vi att kärnkraften kommer att spela en viktig roll. Den gör det nu, och den kommer att göra det under lång tid framåt. Den behandlas som de andra – vill man investera i kärnkraft är det helt och fullt möjligt att göra det. Vi menar att den också kommer att spela en viktig roll i den energiomställning som vi har framför oss under lång tid. Det är inga problem med detta, men det tjänar inte så mycket till att ta upp saker som inte ens är på dagordningen och som inte ens ingår – där delar jag Annika Qarlssons uppfattning.

När det gäller COP 26 och alla länders ansvar är det precis detta vi har uppe här. Dessa positioner har fastställts av finans- och miljöministrarna, så där finns det en EU-position. Den ska inte prövas av Europeiska rådet, utan den är redan fastställd.

Martin Kinnunen tog upp energikrisen. Vi har ju sett upp- och nedgångar i energipriserna vid många tillfällen. Jag tycker att detta är ett tecken på att energimarknaden i Europa inte fungerar som den borde göra. Därför behöver vi se vad som kan göras på kort sikt. Kommissionen har pekat på ”toolboxen” som en möjlighet att hantera detta; länderna får själva välja vad de ska göra.

Vi måste dock se över produktionen. Jag menar att den riktigt säkra vägen framåt är att fortsätta bygga så mycket förnybart som vi kan. Vi måste också ha nätverk som svarar upp mot detta. Inte minst ska vi satsa mycket mer på lagring, för det kommer att behövas. Förra veckan träffade jag Ukrainas premiärminister, som pratade om enorma möjligheter för Ukraina att lagra. För deras del är det gas som ska lagras, och den kommer att finnas där under lång tid. Då kan man knyta Ukraina närmare EU och samtidigt få en bra lösning när det gäller lagring. Detta kommer vi att behöva göra mer av.

Den diskussionen är viktig, för detta fungerar inte tillräckligt bra nu. Vi har många brister i överföring. Ett typiskt exempel på detta är överföringen mellan Iberiska halvön och Frankrike. Spanien har legat på under lång tid för att förbättra den. Såväl produktion som nätöverföring och lagring är någonting som vi behöver utveckla. Då är det investeringar som gäller – investeringar, investeringar och åter investeringar.

Annika Qarlssoon tog upp Polen. Det är ju bra att kommissionen agerar. Jag tycker också att Ursula von der Leyen var tydlig med vad som gäller i debatten i parlamentet i Strasbourg. Utbetalningarna av medel har hållits inne, vilket visar att vi behöver den typen av verktyg.

Ytterst handlar detta om tillit i marknaden. Ska vi lita på varandra riktigt? Vi har gått in i en union och har ett fördrag att förhålla oss till. Det är klart att alla länder till och från kan fundera på om nationell lagstiftning kommer att stå i samklang med fördraget, men som denna domstol nu uttalade sig blir det något helt annat. Då ifrågasätts det här. Dessutom kom det ett brev till EU – Ungern har redan, i juni, skrivit ett liknande – där det mycket mer aggressivt ifrågasätts. Jag tycker också att brevet hade ett nedlåtande språk om EU.

Detta är allvarligt. Vi måste stå upp för det vi tror på och är övertygade om. Vi måste bygga unionen och samtidigt försöka att hitta en dialog med dessa två länder, för det här är inte bra. Det är riktigt illa, om jag ska vara ärlig.

När det gäller energifrågan kan jag bara hålla med Annika Qarlssoon.

Vad gäller handel hade vi kanske kunnat komma ännu längre. Vi har hela tiden drivit på. Den här frågan måste upp, just på grund av autonomi. Den kan vara olika saker som spökar här. Vid disruption i leveranskedjor blir det till exempel snabbt så att man tänker att man måste klara det själv.

Vi behöver ha en balans mellan att å ena bli starkare – säkert är självförsörjning en del – och å andra sidan klara leveranskedjor. Den dag vi börjar att sluta oss och tror att vi klarar allting själva har vi begått ett historiskt misstag; det kommer att bli mycket sämre för oss.

Det är detta som är vår linje här. Det är därför vi vill ha upp diskussionen, och även om det är kort i slutsatserna är detta en viktig första diskussion. Det finns naturligtvis likasinnade länder som delar vår uppfattning. Nu gäller det att trycka in detta i dagordningen så att vi får en möjlighet att stå upp för det.

Anf. 9 JENS HOLM (V):

Jag vill börja med att verkligen välkomna att statsministern kommer att lyfta upp situationen i Polen. Polen agerar i dag inte som en rättsstat. Man har tagit kontroll över offentlig tv och radio, man diskriminerar hbtq-personer och domstolarna är helt och hållet politiskt riggade.

Jag förutsätter att statsministern klart och tydligt kommer att säga att inga pengar ska betalas ut till Polen under dessa omständigheter och att man inte heller utesluter att aktivera den så kallade artikel 7, varigenom Polen kan tappa sin rösträtt i ministerrådet.

Vad gäller energipriserna tycker jag att statsministern är inne på rätt linje. Det är genom att bygga ut det förnybara som vi kan pressa ned energipriserna. Att bygga ut förnybar energi går också mycket fortare och är mycket billigare än att satsa på gårdagens teknik, som kärnkraft. Vi i Vänsterpartiet står förstas inte alls bakom det initiativ som Moderaterna och andra har ventilerat här.

Det som ska diskuteras på toppmötet är de nationella åtgärder som kan vidtas för att förhindra för höga elpriser för konsumenter och företag. Det är väldigt viktigt att vi aktiverar åtgärder här – även om energipriserna i Sverige är lägre än priserna i resten av Europa stiger de också här.

Jag vill understryka möjligheten att reglera elnätspriset; det tycker jag att det har talats för lite om. Alla som tittar på sin elräkning ser att en väldigt stor del är det fasta priset, alltså det man betalar för elnätsanslutningen. Det går inte att komma ifrån det priset. Ofta har vi fått elnät som ägs av privata monopol – kommuner har sålt ut elnäten till privata ägare eller utländska företag. Det går dock att reglera detta och se till att de inte kan göra oproportionerliga prishöjningar. Jag tycker verkligen att regeringen skulle kunna göra mycket mer för att reglera detta.

Annika Carlsson tog upp energieffektivisering. Den icke använda kilowattimmen är ju den bästa kilowattimmen i det här avseendet. Här kan vi i Sverige göra väldigt mycket mer.

Vad gäller migrationsfrågorna ser jag med ett slags förfäran att EU återigen ska utlokalisera hela ansvaret för flyktingströmmar i världen till grannländer. Detta är länder som redan nu har väldigt stora problem. Här nämndes Turkiet, Jordanien och Libanon. Statsministern nämnde också Niger, Libyen och Nigeria. Dessa länder är fattiga och har extremt stora problem. Ska vi låta dem ta det stora ansvaret för de flyktingströmmar som

finns i världen? Jag tycker inte att det är rimligt, och jag skulle vilja höra statsministern motivera varför man står bakom detta.

Det är inte heller okej att man avser att ta 10 procent av de så kallade grannskapspengarna för att finansiera flyktingmottagande i andra länder. Det här är biståndspengar; de ska gå till bistånd och inte till flyktingmottagande.

Herr ordförande! Avslutningsvis är det vad gäller klimattoppmötet COP 26 extremt viktigt att både Sverige och EU verkligen går före och visar klimatledarskap. Vi i Vänsterpartiet tycker inte att EU har gjort det tillräckligt i detta avseende.

I slutsatserna nämns till exempel vikten av klimatfinansiering, alltså att pengar ska föras ut från de rika länderna till fattigare länder. Jag skulle vilja fråga statsministern hur mycket klimatfinansiering EU egentligen bidrar med till klimattoppmötet. Här nämns ingen siffra, och man blir inte trovärdig om man inte reser till Glasgow och presenterar en konkret siffra. Det här måste vara pengar som inte tas från den ordinarie biståndsbudgeten, utan det måste vara nya och additionella pengar.

Jag tycker också att det är synd att frågor som tekniköverföring till utvecklingsländer inte nämns i slutsatserna. Avskaffande av miljöskadliga subventioner nämns inte heller. Detta har tidigare varit en paradfråga för Sverige, men nu nämner inte statsministern det. Det tycker jag att statsministern borde göra.

Anf. 10 SOFIA DAMM (KD):

Tack, statsministern, för redogörelsen!

Det är en bred agenda som väntar statsministern på veckans EU-toppmöte. Jag vill börja med att beröra den första punkten: covid-19 och vaccin.

Att det finns EU-länder där bara 20–30 procent av befolkningen är vaccinerade är naturligtvis djupt oroande. Detta handlar inte om brist på vaccin, utan det är uppenbart att det behöver göras mer från EU:s håll för att bemöta människors oro och för att motverka desinformation.

Hybridhot och desinformation har ju varit på EU:s agenda i några år nu. Denna kris visar ändå att motståndskraften är rätt låg när det sätts igång. Statsministern får gärna utveckla om regeringen har mer konkreta förslag på hur det här arbetet kan intensifieras i EU-kretsen. Det slås ju fast i punkt 1 i rådsslutsatserna.

Det finns en rätt sorglig politisk dimension i detta, nämligen att vi återigen ser ett på sätt och vis delat EU där det går en tydlig skiljelinje mellan det vaccinerade väst och det ovaccinerade öst. Det är inte svårt att se att en viss form av desinformation får ett starkare fäste i länder där det finns en lägre tillit till politiska institutioner, vilket är fallet i många postkommunistiska stater. Det är naturligtvis svårt att bekämpa detta på kort sikt. Jag vill dock lyfta upp detta, för jag tycker att det förtjänar mer uppmärksamhet.

Diskussionen om höga energipriser, som det har sagts en hel del om här i dag, är naturligtvis en otroligt viktig diskussion givet den pågående krisen med skenande elpriser. Denna kris kommer tyvärr inte att vara den sista, med tanke på den politik som förs runt om i Europa och som tyvärr i stor utsträckning också är regeringens politik i Sverige.

Inte ens under de mest gynnsamma väderförhållanden kan sol- och vindkraft i dag generera tillräckligt med energi för att stå för 100 procent av efterfrågan året om. Även om statsministern har nämnt att detta inte är någonting i jämförelse med hur priserna skenar iväg i övriga Europa har vi sett hur elpriserna i södra Sverige har stuckit iväg tillräckligt – till historiskt höga nivåer. Detta är bland annat en konsekvens av nedstängningen av fullt fungerande kärnkraft. Att stänga dörren till kärnkraft sätter käppar i hjulen för den gröna och digitala omställningen och slår mot jobb och välfärd.

Jag lyssnade på statsministerns svar på bland annat Moderaternas inlägg. Jag tycker ändå inte att det är apart att ta med en skrivning om att frågan om huruvida kärnkraft ska klassas som hållbar i taxonomin kan lyftas fram även i detta sammanhang.

Jag beklagar också att regeringen inte valt att skriva på det brev som framhåller att kärnkraften behövs för att vinna klimatkampen som ett flertal medlemsstater skickat till kommissionen. Inte heller ett sådant initiativ är apart i den diskussion som ändå är så viktig just nu på grund av energikrisen.

Jag uppskattar att statsministern nämnde beroendet av rysk naturgas. Jag tror att det är viktigt att detta kommer upp på bordet, för det är en direkt och olustig beroendeställning gentemot Ryssland som vi nu ser. Detta drivs delvis av att Putin kan styra inflödet av rysk gas till EU:s medlemsländer. Jag hoppas verkligen att det här är någonting som man kommer att tala klarspråk om.

När det gäller migrationsdelen tycker vi att punkt 19, om effektiva återvändandeavtal, är väldigt central. Där är skrivningen ganska svag, utan närmare konkretion. Därför vill jag fråga statsministern vilka verktyg han anser att EU bör använda sig av för att förmå tredjeländer att ta ansvar för sina medborgare.

Jag inser att jag hoppar mellan olika ämnen, men eftersom jag är enda ledamoten från mitt parti får jag bara chansen till ett inlägg, så jag rabblar på lite. Detta är min slutliga grej; jag lovar.

Mycket har sagts när det gäller Polen, och det är viktigt. Det är uppenbart att Polen försvinner allt längre bort från EU:s grundläggande värden och värderingar, och EU ska bemöta den utvecklingen resolut. Jag uppskattar att statsministern är så tydlig och också kommer att ta upp detta.

Detta är en allvarlig situation som inte ska förminskas, men jag tycker att vi ska betona att Polen är ett viktigt grannland och en viktig partner till Sverige, och det måste på något sätt finnas en plan för hur vi ska kunna bli sams. Jag tror nämligen att en skilsmässa skulle vara förödande. Jag kommer själv från hamnstaden Ystad som har väldigt täta relationer med Polen. Det är ganska allvarligt om Polen försvinner ytterligare. Jag tror alltså att man måste hitta en vettig väg tillbaka på något sätt utan att för den delen tumma på EU:s grundläggande värderingar.

Detta, herr ordförande, var mitt sista medskick till statsministern.

Anf. 11 ARMAN TEIMOURI (L):

Ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen!

Jag vill börja med att säga att jag är väldigt glad över att statsministern tydligt lyfter upp den oacceptabla situationen i Polen. Vi är många som

oroar oss för vad som händer där nere, och det är bra att vi med tydlighet lyfter upp den frågan.

Jag skulle också vilja haka på det som ledamoten Damm lyfte kring vaccinationer i EU. Vissa länder har ju stora problem, och det påverkar helt klart möjligheten att återgå både till den öppna rörligheten och den europeiska konkurrenskraften. Det skulle vara intressant att höra hur statsministern anser att EU bör agera för att assistera dessa länder i att få fart på vaccinationen.

Tyngdpunkten tänkte jag lägga på frågan kring energipriserna. Vi har en ganska prekär situation både i Sverige och i Europa. Statsministern lyfte upp bränslepriserna och vädret, men det är lite grann halva sanningen. Om vi ser på Sverige är avsaknaden av elproduktion i södra Sverige en viktig faktor, och då kan man också notera att vi har haft två kärnkraftsreaktorer där som nu är nedlagda. Det är klart att hade vi haft kärnkraftselen i södra Sverige hade vi också haft en möjlighet att dels producera kärnkraftsel och tillgodose elbehovet i södra Sverige, dels mota gasberoendet i våra grannländer.

Vi är kanske inte lika hårt drabbade när det gäller elpriserna, men vi ska komma ihåg att i södra Sverige var prisskillnaden förra året ungefär 237 procent, vilket innebär att en villa i Lund betalar ungefär 13 000 kronor mer än vad en villa i Umeå gör. Vi är alltså hårt drabbade.

Då kommer frågan kring kärnkraften upp, och ska man agera med tydlighet i energifrågan och skapa och stärka dels svensk konkurrenskraft, dels europeisk konkurrenskraft anser jag också att frågan om taxonomi är en viktig del i det arbetet. Moderaterna har med tydlighet lyft upp det här tillägget som även vi ställer oss bakom. Vi hade gärna sett att vi hade skrivit under det här brevet, något som Frankrike med flera har gjort, men vi tycker i alla fall att frågan om taxonomin är ett bra tillägg.

Anf. 12 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen! Det är flera intressanta frågor på det här toppmötet, och jag kommer att lyfta ett antal saker.

För att börja med energipriserna som diskuteras mest här vill jag understryka att det är oerhört viktigt med energieffektiviseringen. Sverige har en stor potential att arbeta vidare med det, och även andra länder har en stor potential att arbeta med det.

Som statsministern också har sagt driver beroendet av fossila bränslen och inte minst naturgas upp priserna, och det är en väldigt besvärlig säkerhetsaspekt i detta. Därför är det förstås oerhört viktigt att kraftfullt bygga ut den förnybara energin.

Det är knappast någon hemlighet att Miljöpartiet anser att kärnkraften är osäker och dyr och lämnar ett farligt avfall under oöverskådlig framtid. Jag kan knappast tro att de som bor i Fukushima anser att kärnkraften är hållbar, och jag vill verkligen understryka att medlemsstaterna ju själva ska bestämma över sin energi. Det är den nationella kompetensen, som vi har nämnt många gånger.

På agendan finns också en informell diskussion om handelspolitik. Nu finns det inte med i rådsslutsatserna, men jag vill ändå lyfta fram Mercosuravtalet som är en högaktuell handelsfråga. EU-kommissionens konsekvensanalys har visat att avtalet riskerar att leda till ökade

växthusgasutsläpp. Alla hållbarhetskapitel ska nu innehålla en skrivning om att det ska vara i linje med Parisavtalet, helt enkelt.

Vi ser en skenande situation i Amazonas där regnskog skövlas, och forskare är oroliga för att man nu är så gott som på den tipping point där regnskogen börjar släppa ut mer koldioxid än den tar upp. Brandperioden har varit väldigt besvärlig, och vi ser också hur miljöförsvare och urfolk fördrivs från sina hem och faktiskt till och med får sätta livet till. Min fråga är helt enkelt hur statsministern ställer sig till Mercosuravtalet.

När det gäller migrationsfrågan vill jag, precis som jag gjorde förra gången, verkligen understryka asylrätten och vikten av en rättssäker och human migrationspolitik. Det är oerhört viktigt.

När det gäller de externa relationerna är det angående COP 26 i Glasgow förstås oerhört viktigt att vi har en ambition i linje med vetenskapen och 1,5-gradersmålet. Jag tycker att det står väldigt bra i slutsatserna om ambitiösa nationella mål och nationella planer att bidra med och skala upp finansieringen. Här går ju Sverige före med det väldigt stora klimatbiståndet.

Allra sist vill jag verkligen lyfta upp det här med Polen. Det är oerhört bra att statsministern kommer att ta upp detta på mötet. Det är något som EU-nämnden har diskuterat många gånger, och vi har verkligen en enig EU-nämnd för att agera kraftfullt vad gäller situationen i Polen.

Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! När det gäller Jens Holms fråga har väl kommissionen tre olika alternativ i det fall det här med Polen inte skulle avlöpa väl. Det är frågan om inga pengar och artikel 7, som Jens Holm själv nämnde, och sedan kan man anmäla det till domstol som överträdelse. Vilket av de tre alternativen som är bäst funderar man väl på nu.

När det gäller energipriserna går det naturligtvis att åtgärda en hel del nationellt. På kort sikt är det det svåraste, men det är klart att alla de olika åtgärder som nämns här säkert är möjliga. Exakt hur man ska göra får vi överlämna till en inrikespolitisk diskussion, men man får diskutera alla åtgärder. Jag vet inte exakt vad som skulle vara möjligt i den delen.

Vad gäller migration handlar det inte om att utlokalisera något ansvar, men det är ett faktum att vi måste bryta människohandeln. Det råder en fruktansvärd människohandel, och det är obeskrivliga berättelser som man hör. Då måste vi kunna hjälpa länder att bekämpa också de grundorsaker som leder till detta och till migration och arbeta för att människor inte utnyttjas i transitländer, vilket nu sker.

Detta kan vi bara göra i samarbete med dessa länder, och då kan vi inte bara säga att vi gärna vill samarbeta men inte bekosta eller finansiera någonting. Det kommer inte att hålla, utan vi måste faktiskt göra det i samråd med dem och säga att då är vi beredda att göra vår del så att det går att skapa drägliga förhållanden så att människor inte behöver göra den farliga flykten. Jag tror att det är avgörande. Instrumentet NDICI ska användas bland annat till behövande flyktingar, och de 10 procenten är helt i överensstämmelse med det regelverk som finns för dessa pengar. Man kan alltså använda dem för det.

Vad gäller COP 26 och pengarna är det så att EU 2019 stod för 22 miljarder euro. För 2020 finns ingen siffra ännu, men jag har ju själv hört Ursula von der Leyen i New York och senare även Charles Michel säga

att här måste vi plussa på. När vi satt där konstaterade vi att av de 100 miljarder som vi är överens om sedan många år tillbaka är vi uppe i 80 miljarder. Det räcker inte.

Sveriges budskap var då att här finns bara en sak att göra, och det är att se till att det här är utsorterat och ordnat när vi kommer till Glasgow. Det innebär att det är 20 miljarder som ska till, och då får vi fördela dem på något bra sätt mellan USA, EU, G20-länderna och vad det nu kan vara. Från svensk sida har vi sagt att vi är beredda att skjuta till mer pengar. Vi ska göra vår del. Det har EU också sagt, så vi kommer helt enkelt att fortsätta att ligga på för att vi ska komma upp i de 100 miljarderna. Det finns med där och ingår.

Sofia Damm frågade om covid-19, och det som beskrivs i punkt 1 är att vi måste arbeta mer med dessa länder. Så här står det uttryckt: In order to further increase vaccination rates throughout the union efforts to overcome vaccine hesitancy should be stepped up including by tackling disinformation.

Det är inte i detalj allt man ska göra, men man är på frågan och inser att här har vi ett problem inte minst när det gäller felaktig information om vaccinationer. Här behöver göras mer, så det arbetet måste fortgå helt enkelt.

När det gäller energipriser vill jag för det första poängtera att regeringen inte stänger och aldrig har stängt någon dörr till kärnkraft. Vi gjorde en bred energiöverenskommelse där den ingår, och då fick vi frågan om dörren till kärnkraft är stängd. Nej, det är den inte.

Regeringen har aldrig stängt ned någon kärnkraft, utan det är företag som har stängt ned kärnkraft. Problemet är att det inte finns någon som vill investera i kärnkraft. Men vi har för vår del sagt att vi ser att kärnkraften behövs som en del i energiomställningen. Allt annat vore galet. Det kommer att behövas, och det kommer att behövas under lång tid.

Klassningar av olika energislag kommer dock inte att diskuteras på det här mötet. Ibland kastar länder in olika saker och ting från höger och vänster som inte finns på dagordningen och som inte är tänkta att diskuteras. Jag har varit med på tillräckligt många möten för att inse att det inte tas emot positivt. Det stärker inte Sveriges röst. Det försvagar Sveriges röst. Den här dagordningen är, som någon påpekade i början, ganska komprimerad ändå och kommer att ta sin tid. Att då föra upp frågor som inte ens är uppe till diskussion kommer inte att tillföra sakfrågan någonting.

Däremot kommer jag att hålla emot dem som vill försvåra den gröna omställningen. Vi kommer också att hålla emot dem som vill urvattna utsläppshandelssystemet eller införa någon typ av EU-bidrag direkt till länder. Jag tänker lägga ansträngningen på höga ambitioner på klimat och att svenska skattepengar inte ska gå till att lindra effekter av elpriserna, för det är det som kommer att diskuteras här nu: Borde vi inte lägga ut lite mer pengar på att få ned elpriserna? Det kommer att vara fokus på det, och i den frågan känner jag ett starkt stöd i Sveriges riksdag.

Jag kommer också att lyfta fram kärnkraftens roll i energiomställningen, för den finns där. Men det kommer inte att bli någon diskussion om taxonomi och klassning av olika energislag, och då skulle sådant få en negativ effekt. Därav mitt njugga intresse för detta.

När det gäller det ryska gasberoende är det helt riktigt att vi måste ta oss ur det, och det, menar jag, talar för ökad produktion, ökad nätöverföring och att vi ser till att kunna lagra mer.

När det gäller migrationen är det bland annat viseringspolitiken som används för att kunna locka fler eller straffa dem, även om det kanske är fel ord. Men man måste klara av att återta sina medborgare, och då kan vi använda viseringspolitiken. Den kommer nog att diskuteras ännu mer.

Jag delar också Sofia Damms uppfattning om Polen: Vi måste vara väldigt tydliga med vad vi står för, men vi måste och vi ska också fundera på hur man hittar tillbaka till varandra. Hur bygger man broar? Det är det vi vill. Jag tycker att det är helt rätt.

Sedan var det Arman Teimouri. Jag tror att vi är överens när det gäller Polen. Frågan om vaccinet tror jag att jag svarade på. Man försöker göra så mycket som möjligt för att få upp tempot också i de länder där det går som långsammast. Där är det mycket information och desinformation, dessvärre, som spelar roll.

Jag tror att jag också har svarat på frågan om energipriser. Det är så här: Vi har ett problem. Vi har ett problem i Europa och i EU. Vi har ett problem i Sverige. Det är ingen tvekan om det. Det är därför som energiministern har lyft till exempel klassningsområdena, de fyra områdena. Är det rätt, eller ska vi göra annorlunda? Hur ska vi producera mer förnybar energi och så vidare? Det är samma typ av diskussion. Men det är också så att ett land som Frankrike, som till 70 procent är beroende av kärnkraft, har sämre verklighet än vad vi har när det gäller priser. Där är det sämre. Jag vill bara säga det. Det är liksom inte lösningen direkt på alla problem, utan vi måste nog titta bredare än så. Men kärnkraften kommer att finnas där. Vi ser den som en naturlig del av energiomställningen. Den kommer att vara med i många år.

Amanda Palmstierna tog upp energipriser. Vi är överens om det och framför allt om behovet av att bygga ut. När det är brist måste man bygga ut. Om det är brist på skor blir skorna dyrare. Är det brist på bilar blir bilar dyrare. Är det brist på el blir elen dyrare och så vidare. Det är alltså bara att se till att bygga ut.

När det gäller handel och Mercosur är ett av EU:s krav för att gå vidare att alla parter respekterar och genomför Parisavtalet. Vi stöttar också EU-kommissionen i deras ansträngningar i det arbetet och med att se till att förbättra förutsättningarna för en ratificering. Det måste tas vidare.

Vi är helt överens när det gäller COP 26. Vi måste stå upp för en och en halv grad. Jag tycker att John Kerry, USA, uttryckte det både väl och varnande: Detta är kanske sista chansen vi har att faktiskt stå upp för målet om en och en halv grad. Och då ska EU absolut ha en ledande roll i att vi ska göra det.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Då är vi inne på den andra frågerundan. Jag sparar min fråga till slutet.

Anf. 15 MARIA MALMER STENERGARD (M):

Ordförande! Jag tackar statsministern så mycket. Till att börja med vill jag varmt välkomna statsministerns tydliga ställningstagande när det gäller Polen och deras oacceptabla agerande. Det är oerhört viktigt att vi står upp

för rättsstatens principer och att EU är berett att använda alla verktyg som man har.

2021/22:9
20 oktober

När det gäller migrationsfrågan välkomnar jag att man följer upp slutsatserna från mötet i juni. I utkastet till uttalande lyfts dock många aspekter som jag saknar i regeringens ganska korta ståndpunkt. Det handlar om ett tydligt fördömande av tredjeländer som använder migranter som instrument för politiska syften. Det handlar också om att betona vikten av ett effektivt återvändande och återtagandeavtal. Jag vill även betona det som står i utkastet till slutsatser om behovet av en stärkt gränskontroll.

Det jag saknar i slutsatserna såväl som i regeringens ståndpunkt är det viktiga arbetet med att prioritera dem som har absolut störst behov av hjälp och att motverka ekonomisk migration.

Herr ordförande! Jag instämmer i att alla medlemsstater i större utsträckning måste bidra till det gemensamma asyl- och migrationssystemet, även om det är viktigt att det kan göras på olika sätt för att arbetet med det nya regelverket ska kunna röra sig framåt. För ett land som Sverige, men också exempelvis Tyskland, som har tagit ett oproportionerligt stort ansvar är det också avgörande att man vid en framtida ansvarsfördelning i större utsträckning och längre tillbaka i tiden beaktar det tidigare mottagandet. Det är någonting som jag saknar i regeringens ståndpunkt. Konsekvensen av ett högt mottagande kvarstår som bekant under lång tid, och om vi ska ha en möjlighet att vända integrationskrisen bör detta vara en fråga som regeringen driver.

När det gäller COP 26 vill vi från Moderaternas sida anmäla en avvikande mening, för vi anser att regeringen bör driva på för att alla länder bör införa någon form av pris på utsläpp. Det är en av de viktigaste åtgärderna för att vi på riktigt ska kunna fasa ut kolet, andra fossila bränslen och lyckas med omställningen.

Herr ordförande! Slutligen gäller det energifrågan. Där finns det onekligen ett njuget intresse från regeringen. Vi kvarstår vid att frågan om att kärnkraften ska ges möjlighet att bidra till omställningen precis som andra fossilfria energislag absolut hör hemma på dagordningen. Kärnkraften måste klassas som hållbar inom ramen för taxonomin. Det vill vi också att statsministern ska framföra och argumentera för på mötet.

Jag vill i sammanhanget konstatera att detta alltså inte är något helt nytt på dagordningen, utan det framgår klart och tydligt att man vill diskutera just medium and long-term measures that would ensure energy at a price that is affordable. Man ska diskutera security of supply and support the transition to climate neutrality. Det är alltså otroligt viktiga delar för att vi ska kunna klara omställningen till klimatneutralitet. Där bör också kärnkraften in i taxonomin.

Anf. 16 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Till att börja med: Jag nämnde ingenting om migration. Sverigedemokraternas åsikt rörande migration på EU-nivå är inte okänd, men jag tänker i alla fall poängtera att vi anser att migrationspolitiken i första hand måste vara en nationell kompetens. Det är det enda sättet vi kan försäkra oss om en ansvarsfull migrationspolitik. Dock ska vi naturligtvis ha samarbete, särskilt vad gäller återvändande.

Sedan kan vi sverigedemokrater också ansluta oss till den avvikande ståndpunkt som Moderaterna förde fram rörande klimat.

Sist men inte minst tänker jag ställa en förnyad fråga angående energidiskussionen. Vi hade ju ett möte i nämnden i morse. Då blev det en hel del turer. Jag ska inte gå in på det – det får väl allmänheten ta del av när uppteckningarna offentliggörs. Men jag ställde då en fråga till statssekreteraren om huruvida regeringen avsåg att föra fram nämndens åsikt om kärnkraftens hållbarhet på mötet. Avser regeringen att göra det och följa EU-nämndens beslut? Reglerna kräver helt enkelt att regeringen ska förankra sin ståndpunkt i nämnden. Avser statsministern att föra fram frågan rörande kärnkraft och hållbarhet inom ramen för taxonomin på mötet? Kan man få ett ja eller nej där?

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Jag återkommer med mina synpunkter efter det att statsministern har svarat. Då ska jag också försöka summera mötet.

Anf. 18 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! Jag uppfattar det som att vi är överens när det gäller Polen, Maria Malmer Stenergård.

Sedan gällde det migration. Nej, det är klart att jag inte har sagt allt. Men jag tror att regeringens hållning är ganska klar, exempelvis i fråga om länder som använder migranter som vapen mot andra länder. Det fördöms väldigt tydligt i slutsatserna. Jag har inte läst upp allting som står i slutsatserna, som vi är överens om. Men det är klart att vi står bakom de slutsatserna. Det står väldigt tydligt: The European Council will not accept any attempt by third countries to instrumentalize migrants for political purposes and condemn such hybrid attacks. Det är bra. Det står där. Vår hållning är tydlig och har varit det länge. Vi har också varit väldigt tydliga mot Belarus, specifikt, i den delen.

Sedan gällde det COP 26. Det är samma sak där. När det gäller dagordningen säger jag, med all respekt för oss alla som sitter här inne, att det inte riktigt är vi som avgör vad som står på dagordningen. Nu säger kommissionen dessutom att de kommer att skjuta fram detta. Hela taxonomidiskussionen kommer längre fram i tiden.

Som jag sa kan man ta upp mycket som man tycker borde vara med, men det tjänar ingenting till. Det är kontraproduktivt att göra det. Jag tänker inte sitta som svensk statsminister och försämma Sveriges möjligheter. Att försvaga rösten som vi faktiskt har kan inte vara uppgiften här. Parlamentet får reda ut detta själva. Vad jag förstår finns det frågetecken även där. Det är inte min uppgift att lägga mig i, men jag noterar vad som sägs här.

Martin Kinnunen tog upp migration. Vi menar att EU-samarbetet är viktigt. Det är klart att det finns en nationell beslutandeprocess, men EU-samarbetet kommer att vara helt avgörande för oss om vi långsiktigt ska klara migrationsfrågan. Det är jag övertygad om.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Jag vänder mig nu till de partier som hävdar att de vill kvarstå vid det extra tillägget. Gör ni gör det trots att statsministern vid upprepade tillfällen har sagt att detta inte kommer att vara med på dagordningen? Okej, då vet vi det.

Då gäller följande: Vi har ett läge där det finns en så kallad falsk majoritet i riksdagens EU-nämnd som talar om för statsministern att han ska framföra ett budskap som inte finns med på dagordningen. Hade detta genomförts i riksdagens kammare hade en ordinarie majoritet ej gett ett sådant bokstavsmandat till statsministern, utan då hade det funnits en majoritet för att inte påföra det mandatet till det kommande rådsmötet, som dessutom inte kommer att diskuteras.

Med detta konstaterar jag att det i huvudsak finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, men det finns också ett tillägg. Det finns alltså en så kallad falsk majoritet för ett tillägg, som har framförts av bland annat Jessica Rosencrantz, Moderaterna.

Jag kan tro att den riktiga majoriteten i Sveriges kammare, det vill säga plenisalen, kommer att framföra avvikande ståndpunkter visavi detta – eller? Det stämmer. Då är det från Centern, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna.

Sedan finns det en avvikande ståndpunkt från Moderaterna och en avvikande ståndpunkt från Sverigedemokraterna som är likalydande.

Anf. 20 MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Ordförande! Jag vill också anmäla en avvikande mening när det gäller migrationen, i enlighet med det jag sa tidigare om att Sverige bör driva på för en större rabatt för länder som har haft ett högt mottagande.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Bra att du var observant. Tack, Maria!

Anf. 22 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Jag var inte själv med på det möte i nämnden som ni hade tidigare i dag, så jag kan inte upprepa hela den diskussionen. Men jag kan konstatera att tillägget från oss partier som har majoritet i detta sammanhang inte handlar om att föra in någonting i rådsslutsatserna utan om att statsministern ska framföra dessa synpunkter vid mötet. Det är bara en distinktion som jag vill göra församlingen uppmärksam på. Vi behöver inte ta hela den energipolitiska debatten i Sverige eller EU här och nu, men vi tycker absolut att det finns utrymme att framföra en sådan synpunkt, givet dagordningen.

Anf. 23 JENS HOLM (V):

Vi i Vänsterpartiet har en avvikande mening som bygger på det jag tidigare sa. I korthet handlar det om att vi inte står bakom den flyktingpolitik som framförs här. Vi anser att inga biståndspengar ska användas för flyktingmottagande. Vi är emot det regelverk som redan finns – det var vi emot då det antogs. Vi vill ha högre klimatambitioner vid klimattoppmötet i linje med det som jag förde fram. Vi vill också öka spridandet av covidvaccin genom att pausa patenten. Det sa jag inte tidigare, men nu har jag sagt det.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Då kan man säga att Vänsterpartiet har två olika avvikande ståndpunkter.

Anf. 25 SOFIA DAMM (KD):

Det är lite rörigt, men jag ska bara säga att vi ansluter oss även till de två avvikande ståndpunkterna från Moderaterna när det gäller migrationen samt COP 26 och priset på utsläpp. Båda är kända ståndpunkter från tidigare EU-nämndsmöten.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med ett tillägg, som framförts av Jessica Rosencrantz med flera. Till det tillägget finns det fyra likalydande avvikande ståndpunkter – från Centerpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Sedan har också Vänsterpartiet framfört en annan avvikande ståndpunkt. Därtill finns det ytterligare två avvikande ståndpunkter från Moderaterna, och där instämmer också Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna. Fast det handlade om andra frågor än de som jag pratade om alldeles nyss, alltså det här med tillägget.

Med detta sagt summerar jag på det här sättet: Med tillägget är det detta som kommer att vara EU-nämndens budskap tillbaka till statsministern. Vi summerar på det viset.

Slutligen, herr statsminister! Det är ditt sista samråd, och jag vill personligen tacka dig för goda samrådssamtal som vi har haft under åren, kloka inspel och ett bra arbete å regeringens vägnar i Europeiska rådet. Jag är väldigt tacksam för de goda insatserna.

Framför allt är jag väldigt glad för de fyra punkterna som du lyfte upp i inledningen och som du också själv känner glädje över och känner en stolthet över att vi har lyckats genomföra. Men det jag mest känner glädje över är att den sociala pelaren nu faktiskt finns på plats. Det är någonting som jag tror har fört EU mycket, mycket längre, och det är jag väldigt tacksam för. Jag vet att du var en av de stora kreatörerna bakom detta.

Ett varmt tack till dig, statsministern, för alla dina goda insatser! Jag önskar dig lycka till med dina framtida värv och insatser på andra håll, som jag kan tänka mig att det blir. Men nu är du fortfarande Sveriges statsminister, och vi ser fram emot en återrappport på tisdag när du kommer tillbaka till Sveriges riksdag.

Tack för i dag!

Anf. 27 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Tack!

Innehållsförteckning

§ 1 Europeiska rådet

2021/22:9
20 oktober

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 4 MONICA HAIDER (S).....	4
Anf. 5 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	4
Anf. 6 MARTIN KINNUNEN (SD).....	5
Anf. 7 ANNIKA QARLSSON (C).....	6
Anf. 8 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	8
Anf. 9 JENS HOLM (V)	10
Anf. 10 SOFIA DAMM (KD).....	11
Anf. 11 ARMAN TEIMOURI (L)	12
Anf. 12 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	13
Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	14
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 15 MARIA MALMER STENERGARD (M)	16
Anf. 16 MARTIN KINNUNEN (SD)	17
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 18 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	18
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 20 MARIA MALMER STENERGARD (M)	19
Anf. 21 ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 22 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	19
Anf. 23 JENS HOLM (V)	19
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 25 SOFIA DAMM (KD).....	19
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 27 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	20